

## Ajatuksiani hallitusohjelman tasa-arvotavoitteista

Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen vaatii hallituksilta systemaattista työtä vaalikaudesta toiseen. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista estäviä ongelmia ja vajetta on korjattava riippumatta siitä, mikä on kulloinkin hallituksen kokoonpano ja ideologinen perusta.

Viime vaalikauden hallitusohjelman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustavoitteet olivat monilta osin kunnianhimoisia ja paransivat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilannetta monilta osin. Mutta kuten viime vaalikauden tasa-arvo-ohjelman loppuraportista ilmenee niin useita tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta tärkeitä uudistuksia ei saatu toteutetuiksi. Onneksi osa niistä tavoitteista on sisäänrakennettuna myös uudessa Orpon hallituksen ohjelmassa. On tärkeää, että ne saadaan toteutetuksi tällä vaalikaudella. Näistä mainittakoon rikoslain muuttaminen siltä osin että avioliittoon pakottaminen tunnistettaisiin entistä selvemmin rikostunnusmerkistössä sekä pörssiyhtiöiden hallitusten tasa-arvoa parantava lainsäädäntö. Myös palkkauksen tasa-arvoa edistävä palkka-avoimuus on edelleen ajankohtaista, vaikka se ei sisällykään uuden hallituksen ohjelmaan. Onneksi EU:n lainsäädäntökehityksen kautta voidaan saada parannuksia myös työelämän tasa-arvoon.

Uuteen hallitusohjelmaan sisältyy monia sinällään tärkeitä ja jo kauan esillä olleita tavoitteita kuten työelämän segregaaation purkamiseen liittyviä tavoitteita. Tavoitteet ovat kuitenkin jääneet todella yleiselle tasolle kuten naisjärjestöt ovat jo aiemmin todenneetkin. Yleisluonteisesti ilmaistujen tavoitteiden pohjalta on vaikea ennakoida sitä, millä konkreettisilla toimenpiteillä tavoitetta on tarkoitus edistää ja kuinka olennaisia nämä toimenpiteet ovat. Vähintäänkin tulisi tämänkaltaisten yleisluonteisten tavoitteiden osalta ensin arvioida selvityksin, mitkä voivat olla vaikuttavimmat keinot toteuttaa tavoitetta.

Hallitusohjelmassa on monia keskeisiä naisjärjestöjen ajamia tavoitteita, joita on helppo puoltaa. Esim. lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseen liittyvät tavoitteet ovat äärimmäisen tärkeitä ottaen huomioon nimenomaan Suomen heikko tilanne lähisuhdeväkivallassa. Tavoite saada lähisuhdeväkivallan tilanteet pois sovittelun piiristä, on kannatettava. Sovittelussa osapuolten pitäisi olla jokseenkin tasavertaisessa asemassa kun taas lähisuhdeväkivaltatilanteessa uhri on aina heikommissa asemassa.

Viime vaalikaudella elokuussa 2022 voimaan tullut perhevapaaudistus vaatii toteutumisen seurantaan kuten hallitusohjelmassa todetaankin. Vielä on aivan ennen aikaista arvioida sen toteutumisen onnistumista. Näin ollen myös uuden hallitusohjelman perhevapaaudistukseen vaikuttavien toimenpiteiden vaikutukset olisi arvioitava huolellisesti, jotta perhevapaaudistuksen primääritavoitteiden toteuttaminen ei vaarannu.

Hallituksen kaavailemiin sosiaaliturvan leikkauksiin liittyy suuri huoli tasa-arvon kannalta kuten naisjärjestöt ovatkin tuoneet ilmi. Eri uudistusten kumulatiiviset vaikutukset saattavat osaltaan lisätä taloudellista ahdinkoa mm. pienipalkkaisten naisten keskuudessa.

Hallitusohjelmaan sisältyvien edellä mainitsemiäni yleisluonteisten tavoitteiden vastakohtana on varsin yksityiskohtaiset tavoitteet kuten jo ensimmäisen sairaspöissaolopäivän muuttuminen palkattomaksi ellei sopimuksin toisin sovita. Tämä muutos koskisi koko työmarkkinoita ja varsinkin välilliset vaikutukset voisivat olla hyvin poikkeavat eri työntekijäryhmiin. Ottaen huomioon Suomen poikkeuksellisen vahvasti eriytyneet naisten ja miesten alat, kohdistuisi sairaspäivämuutos voimakkaasti naisvaltaisille aloille, joissa ollaan tekemisissä toisten ihmisten kanssa ja joissa etätyö ei olisi juurikaan mahdollista. Vaikka hallitusohjelman tavoite onkin varsin

eksakti, tulisi hallituksen pohtia myös muita vaihtoehtoja. Tavoitteena tässä lienee työmarkkinoiden tehostaminen, mihin on muitakin keinoja.

#### Johtopäätöksiäni

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustavoitteiden edistämistä on jatkettava tälläkin vaalikaudella vaikkakin hallitusohjelman painotukset poikkeavatkin vaalikausittain.
- Niitä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä lainsäädäntö- ja muita hankkeita, joita jo on riittävästi valmisteltu, on hallituksen vietävä eteenpäin reippaasti
- Niiden tavoitteiden osalta, joista ei vielä ole selvitetty vaikutuksia mm. tasa-arvon kannalta, on vahvistettava tietopohjaa, jotta myös mahdolliset kielteiset vaikutukset tulevat ilmi ennen päätöksentekoa. On harmillista, että hallitusohjelman mukaan valtioneuvoston yhteisestä ns. TEAS-rahoituksesta luovutaan. Jatkossa vastuu selvitysten rahoittamisesta jää kullekin ministeriölle.
- Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät uudistukset on valmisteltava vuorovaikutteisesti, Naisjärjestöjen keskusliiton yli 70 jäsenjärjestön monipuolista asiantuntemusta kannattaa ministeriöiden hyödyntää lakien ja muiden hankkeiden valmistelussa kuten lausuntokierroksella. Tätäkin kautta voidaan tunnistaa tasa-arvoon liittyviä vaikutuksia.
- Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä hallitusohjelman tavoitteita toteutetaan monen ministeriön toimialalla, joista keskeisiä ovat ainakin sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö. On tärkeää, että uudessa hallituksessa tasa-arvoasioiden koordinaatio on vastuutettu kokeneelle ministerille. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on koko valtioneuvoston yhteinen asia.